

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE EĞİTİM MATERYALLERİNİN SINIF ÖĞRETMENLERİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Bilal CEYLAN^{1*}, Aytekin ALPASLAN², Ülkü TAŞ³, Emre YILMAZ⁴, Celal GÖZLER⁵, Hülya Canan SEZEN⁶,
Mustafa GENÇ⁷, Bünyamin ALPASLAN⁸, Nurhayat ŞİMŞEK⁸, Ayhan DURAN²

¹Beydeğirmeni Primary School, Tarsus, 33470, Mersin, Türkiye; ²Fatma Saygın Anadolu High School, 35400, Buca, İzmir, Türkiye; ³Borsa İstanbul Primary School, 33480, Tarsus, Mersin, Türkiye; ⁴Çağlayan Primary School, 33470, Tarsus, Mersin, Türkiye; ⁵Tarsus Primary School, 33450, Tarsus, Mersin, Türkiye; ⁶Şehit Yiğitcan Çiğra Primary School, 33300, Mezitli, Mersin, Türkiye; ⁷Şehit Polis Ahmet Atilla Güneş Primary School, 35410, Gazimemir, İzmir, Türkiye; ⁸Meşkure Şamlı Middle School, 35370, Buca, İzmir, Türkiye

Özet: Salgın sürecinde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetlerini sorunsuz bir şekilde yürütmek için gerekli olan eğitim materyallerinin yeterliliği eğitim öğretim adına oldukça önemlidir. Araştırmanın temel problemi uzaktan eğitim sürecindeki eğitim materyallerinin yeterli olup olmaması, bu durumun ortaya çıkarılması da araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında yapılmış olup araştırmanın çalışma grubunu ise Mersin İli Tarsus İlçesinde merkez ve köy okullarında çalışan 10'u kadın 10'u erkek olmak üzere toplam 20 sınıf öğretmeninden oluşturmaktadır. Veriler nitel araştırma yöntemlerinden, fenomenoloji deseni kullanılarak toplanmıştır. Veri toplamak için ise yüz yüze görüşme tekniği kullanılmıştır. Veriler, araştırmacı tarafından görüşme formları hazırlanarak toplanmış ve içerik analizine tabi tutulmuştur. Verilerin elde edilmesi için katılımcılara "Salgın sürecinde uygulanan uzaktan eğitim sürecinde eğitim materyali size göre yeterli miydi? Neler söylersiniz?" Sorusu sorulmuştur. Yapılan araştırmada, sınıf öğretmenlerinin %75'nin eğitim materyallerinin yetersiz, %25'nin ise bu süreçte eğitim materyallerinin yeterli olduğunu belirtmiştir. Araştırma sonucunda, uzaktan eğitim süreçlerinin daha verimli geçirilebilmesi için ilkokullara uygun olarak web 2.0 araçlarının daha yaygın olarak kullanılması önerisinde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Covid-19, Uzaktan eğitim, Sınıf öğretmeni, Eğitim materyali

The Evaluation of Educational Materials According to the Opinions of Class Teachers in The Process of Distance Education

Abstract: In the distance education applied during the Covid-19 epidemic process, it is very important that the educational materials necessary for the classroom teachers to carry out their education and training activities are sufficient. The main problem of the research is whether the educational materials in the distance education process are sufficient, and revealing this situation constitutes the main purpose of the research. The research was carried out in the 2021-2022 academic year and the study group of the research consists of a total of 20 classroom teachers, 10 female and 10 male, working in central and village schools in Mersin Province Tarsus District. Data were collected from qualitative research methods, using phenomenology design. Phenomenology is a pattern used in cases and situations that individuals know, see or are aware of and do not have in-depth knowledge of events. Face-to-face interview technique was used to collect data. The data were collected by preparing interview forms by the researcher and subjected to content analysis. In order to obtain the data, the participants were asked, "Was the training material sufficient for you during the distance education process applied during the epidemic? What would you say?" The question has been asked. In the study, 75% of the classroom teachers stated that the educational materials were insufficient, while 25% stated that the educational materials were sufficient in this process. As a result of the research, it has been suggested that web 2.0 tools should be used more widely in accordance with primary schools in order to pass the distance education processes more efficiently.

Keywords: Covid-19, Distance education, Classroom teacher, Educational material

*Sorumlu yazar (Corresponding author): Beydeğirmeni Primary School, Tarsus, 33470, Mersin, Türkiye

E mail: bilalim0842@hotmail.com (B. CEYLAN)

Bilal CEYLAN <https://orcid.org/0000-0002-1888-7450>
Aytekin ALPASLAN <https://orcid.org/0009-0009-6969-2707>
Ülkü TAŞ <https://orcid.org/0000-0002-9312-0153>
Emre YILMAZ <https://orcid.org/0009-0003-7628-3246>
Celal GÖZLER <https://orcid.org/0009-0009-9456-0263>
Hülya Canan SEZEN <https://orcid.org/0009-0003-3695-4404>
Mustafa GENÇ <https://orcid.org/0009-0006-7346-6487>
Bünyamin ALPASLAN <https://orcid.org/0009-0005-0813-2213>
Nurhayat ŞİMŞEK <https://orcid.org/0009-0004-9599-3742>
Ayhan DURAN <https://orcid.org/0009-0003-2222-4427>

Gönderi: 16 Mart 2023

Kabul: 26 Nisan 2023

Yayınlanma: 01 Temmuz 2023

Received: March 16, 2023

Accepted: April 26, 2023

Published: July 01, 2023

Cite as: Ceylan B, Alpaslan A, Taş Ü, Yılmaz E, Gözler C, Sezen HC, Genç M, Alpaslan B, Şimşek N, Duran A. 2023. The evaluation of educational materials according to the opinions of class teachers in the process of distance education. BSJ Pub Soc Sci, 6(2): 63-72.

1. Giriş

Birdenbire ortaya çıkarak tüm insanlığı adeta esir alan Covid-19 salgınına karşı ülkeler, salgının yayılmasını önleyebilmek ve salgını azaltabilmek adına birçok önlem almaya başlamıştır. Bu bilgiye dayanarak, günlük insan sayısının ve insan hareketliliğinin çok fazla olduğu yerler olan okullarda yüz yüze eğitimin durdurulmasına karar verilmiştir. Bunlara ek olarak yapılan en önemli uyarılar ise; bireylerin evlerinde kalmaları, gerekmedikçe dışarı çıkmamaları ve toplu yaşam alanlarının kullanımında diğer insanlarla aralarına sosyal mesafe konulması istenmiştir. Tüm bu uygulamaların yanında eğitim alanında da okullar kapatılarak, yüz yüze yapılan eğitime zorunlu olarak ara verilmiş ve akabinde hızlı bir şekilde uzaktan eğitim sürecine geçilmiştir.

Covid-19 salgınıyla ilgili önlemlerin bütün dünyada hızlı bir şekilde hayata geçirilmesi şüphesiz eğitim camiasını ve eğitim sürecinin paydaşlarını da etkilemiştir. Bütün sektörlerle beraber, hazırlıksız yakalanan bu durum şüphesiz eğitim ve öğretimde kullanılan eğitim materyallerinin önemini bir kez daha gündeme getirmiştir. Salgın sürecinde hızla uygulamaya geçirilen uzaktan eğitim, bu süreçte belki de tek seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır. Uzaktan eğitim sürecinin yürütülmesinde öğretmenler kilit roller üstlenmiş, mesleki yeterlilikleri ve hızla değişen bu sürece uyum sağlama durumları da nispeten sınanmıştır (Saygı, 2021). Covid-19 salgınından diğer ülkeler gibi Türkiye de derinden etkilenmiş, virüsün yıkıcılığına karşı yetkili kurumlar tarafından birçok alanda önlemler alınarak bütün yaşam alanlarında değişim ve dönüşüme neden olmuştur. Ülkemizde virüsle ilgili olarak resmi kayıtlara geçen ilk Covid-19 teşhisi 11 Mart 2020 tarihinde ulusal ve uluslararası basın aracılığı ile bütün dünyaya duyurulmuştur. Hemen akabinde Dünya Sağlık Örgütü'nde bu tarihte, ortaya çıkan salgın hastalığı pandemi olarak bütün dünyaya ilan etmiştir (WHO, 2020a). Covid-19 virüsünün en önemli ve dikkat edilmesi gereken özelliği ise insandan insana çok hızlı ve kolay biçimde bulaşmasıdır. Bu özelliğinden ötürü salgın hastalık uzmanları bu virüsün yayılım hızının engellenmesi için önlem olarak, insanların kendilerini izole etmesi, tek kullanımlık ya da ileri düzeyde koruyucu maske kullanmaları, özellikle toplu olarak yapılan işlerde virüsün elden ele bulaşmaması için eldiven gibi kişisel koruyucu ekipmanların kullanılması ve insanlar arasında sosyal mesafe olması gibi konularda tavsiyelerde bulunmuştur (WHO, 2020b). Bu önlemlerin nedeni yakın temasların, yüksek hareketliliğin, toplu taşıma araçlarının, kalabalıkla yapılan etkinliklerin, kalabalık insan topluluklarının ve özellikle okul gibi ortak kullanım alanlarının Covid-19 salgınının hızla yayılmasına neden olmasıdır.

Ülke olarak da bütün alanlarda salgının yayılmasını hem engellemek hem de azaltmak için alınan önlemler bir biri ardına hızlı bir şekilde uygulanmaya başlanmıştır. Bu önlemlerin en önemlisi ve en etkili sayısı olarak insanların en fazla bir arada buldukları yer olan

okullar adına gerçekleştirilmiştir. Tüm dünya da olduğu gibi ülkemizde kamu ve özel okullarda uzaktan eğitime geçilerek uzaktan eğitim süreci başlatılmıştır.

Tüm Türkiye'de eğitim ile ilgili kurumlarda eğitim ve öğretimin uzaktan ve online olarak yapılmaya başlanmasıyla beraber eğitim ve öğretimin temel taşı ve uygulayıcıları olan öğretmenler, bu süreçte öğrencilerine online olarak ulaşabilmek için internet alt yapısı gerektiren, çeşitli telefon uygulamaları ve çeşitli mesajlaşma kanalları ile sınıf velilerinden oluşan Whatsapp gruplarıyla iletişim kurmaya başlamışlardır. Bununla beraber öğretmenler yine Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından devlet okullarında okuyan öğrencilere dağıtılan ders kitaplarından ödev ve internet üzerinden ulaşılan çeşitli eğitim öğretim materyalleri ile öğrencilerine uygun çalışmalar göndermeye başlamışlardır. Yapılan bu uygulamaların yanında neredeyse bütün dünyada en çok zaman geçirme aracı olan televizyonlarla eğitim anlamında ailelere ve öğrencilere ulaşılarak salgın hastalığın eğitim üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirilmeye çalışılmıştır.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) ile MEB'in kullanmış olduğu Eğitim Bilişim Ağı (EBA) hızlı bir şekilde iş birliği yaparak, okullarda uygulanan müfredatlara uygun olarak derslerdeki konulara uygun videolar çekilmiş ve TRT'nin kanalları aracılığıyla ve EBA TV kanallarında tüm halkın yararlanması için yayın yapmaya başlanmıştır. Aynı zamanda öğretmenler ve öğrenciler tarafından 7/24 kullanılan EBA üzerinden oluşturulan ders içerikleri herkes tarafından kullanılmaya başlanmış, hazırlanan ödev ve etkinlikler ile beraber öğretmen, öğrenci ve veliler ile iletişim kurulmaya çalışılmıştır. Yukarıda bahsedilen tüm bu nedenlerden dolayı çevrim içi/canlı ders yapılmasına hızla karar verilerek uzaktan eğitim uygulanmaya başlanmıştır. Yamamoto ve Altun (2020) yapmış oldukları araştırmaların sonuçlarına dayanarak uzaktan eğitimi kısa süreli bir çözüm olarak değil uzun soluklu ve tek çözüm kaynağı olarak gördüklerini belirterek, uzaktan eğitimin hem kısa süreli olağanüstü durumlarda yaşanan aksaklıkların çözümü için çok önemli olduğunu hem de geleceğin eğitim sistemi için önemini belirtmiştir. Bununla beraber bütün ülkeler alınan kararlara paralel olarak, sağlık alanındaki uygulamalarla beraber, eğitim ve öğretimin kesintiye uğramaması ve eğitim sisteminin paydaşları olan öğretmen, öğrenci ve velilerin boşluğa düşmemesini amaçlayarak yüz yüze eğitime salgın tehlikesi ortadan kalkana kadar ara vererek uzaktan eğitime geçilmesine karar vermişlerdir.

Birçok ülke bu tarz bir uzaktan eğitime yabancı oldukları için büyük bir sistem gerektiren uzaktan eğitime hazırlıksız yakalanmıştır. Ülkelerdeki farklı ekonomik gruplar arasındaki imkân farklılıkları yetersiz dijital okuryazarlık ve teknoloji kullanım becerisindeki yetersizlikler uzaktan eğitimin uzun vadeli faydalarını tartışmaya açmıştır (Özer, 2020). En önemlisi de eğitimin en aktif paydaşlarının neredeyse hiçbirinin daha önce uzaktan eğitim tecrübelerinin olmamasıdır. Bunların yanı

sıra uzaktan eğitimde kullanılan araçlar hakkında bilgi eksikliği, uzaktan eğitimde kullanılan teknolojik aletler ve uzaktan eğitim alt yapısının yetersiz oluşu gibi birçok büyük sorunlar ortaya çıkmıştır. Ayrıca uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin, öğretmenleri ve arkadaşları ile bağlarının kopmaması hedeflenmiş ve eğitim öğretimin yüz yüze eğitimdeki müfredata uygun olarak sürdürülmesi hedeflenmiştir.

Hem ülkemiz adına hem de dünya adına uzaktan eğitim, nitelikli bir toplumsal gelişim için çok büyük önem arz etmektedir (İşman, 2011). Artık günümüzde neredeyse eğitimin her kademesinde ve devletin birçok resmi kurumunda, uzaktan eğitim uygulamaları ile çeşitli online eğitim platformları kullanılmaktadır. Uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime alternatif ya da yüz yüze öğrenmeyi destekleyen bir fonksiyon olmanın ötesinde, gelecekte eğitimin neredeyse tamamında kullanılacağı ve eğitimin vazgeçilmez zemini olacağından bahsedilmektedir (Telli ve Altun, 2020). Uzaktan eğitimin okul öncesi, ilkökul, ortaokul ve liselere nazaran yükseköğretim eğitimlerinde daha fazla kullanılmakta olduğu bilinmekle beraber, temel eğitim uygulamalarında da kullanımının hızla arttığı görülmektedir. Temel eğitim düzeyinde eğitim gören öğrenciler için yapılan uzaktan eğitim sistemi programlarıyla alakalı olarak ortaya çıkan literatür, hızla artan araştırmalar ve uzaktan eğitim sistemi ile ilgili yapılan uygulamalara uygun olarak hazırlanmaya çalışılmıştır.

Birçok alanda yetersiz ve sınırlı kaynağa sahip olan ülkeler salgın sürecindeki uygulanan uzaktan eğitime oldukça hazırlıksız yakalanmıştır (Sintema, 2020). Bununla beraber uzaktan eğitimle ilgili yapılan bilimsel çalışmaların sonuçları, uygun ortam ve teknikle uygulanan uzaktan eğitimin sanal okullarda veya yükseköğretimde başarıyla uygulandığını göstermektedir (Basilai ve Kvavadze, 2020). Türkiye’de aniden alınan uzaktan eğitim kararı ile birlikte okullar yüz yüze eğitime ara vererek MEB tarafından, uzaktan eğitim platformu olan EBA ve TRT ile birlikte uzaktan öğretim uygulanmaya çalışılmıştır. Ortaya çıkan bu olağanüstü durum bizlere, uzaktan eğitim sisteminin çeşitli yönleriyle araştırılmasına olanak sağlamıştır. Türkiye’deki birçok özel eğitim kurumu kendi uzaktan eğitim ve öğretim platformlarını oluşturmuş ve kendi imkânları dâhilinde uzaktan eğitim sürecini yürütmeye başlamıştır. Bu süreçte iyi yapılandırılmış uzaktan eğitimin yalnızca öğretmenleri değil öğrencilerin de bilgi, yeterlik ve becerilerini artırarak onları dijital çağa hazırlamaktadır (Beetham ve Sharpe, 2007).

2. Eğitim

Ülkeler adına eğitim, hem bireysel hem toplumsal aynı zamanda ekonomik ve siyasal işlevler açısından en önemli uğraşlardan ve konulardan biridir. Eğitim toplumun yaşam tarzlarının belirlenmesinde, toplumsal kültürün geçmişten geleceğe aktarılmasında, ülkelerin milli hassasiyetlerinde, ülkelerin kalkınmalarında en önemli konudur. Ülkelerin ve bütün dünyanın eğitim

olgusundan en temel beklentisi ise; çağdaş yaşam ihtiyaçlarını karşılayan, soran, sorgulayan, düşünen, düşündüren, eleştiren ve eleştiriye açık olan, her türlü konuyu her zaman araştıran, her türlü zorlukla mücadele eden, sağduyulu tüketen, tüketirken üreten, geleceği merak eden, merak ettiği konuları inşa eden, bütün dünyayla rakip girişimci ruha sahip olan, dünyadaki gelişmeleri yakından ve güncel olarak takip eden, yaşadığı toplumun ihtiyaçlarını tespit edip toplumsal yaşama katkı sağlayabilen, yaşadığı toplumda olumlu anlamda fark yaratan, yaşadığı ulusun ulusal değerlerinin farkında olup, evrensel anlamda tüm yaşam haklarına saygılı, sürdürülebilir dünya yaşamı için çevreci, barış ve demokrasi kültürüne sahip olan ve bu evrensel değerlere saygılı bireylerin yetiştirilmesi olmalıdır (Güvenç, 1994). Bilinen en genel tanımıyla eğitim, "insanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir". Bireyin bu eğitim sürecinde kazandığı bilgileri, becerileri, tutumları ve davranışlarının yanı sıra, içinde varlığını sürdürdüğü ve üyesi olduğu toplumun kültürel mozağında de insanın yetişmesinde ve onun kalıcı kimliğinin oluşmasında büyük öneme sahip olan etkenlerdir (Fidan, 1996).

2.1. Uzaktan Eğitim

Uzaktan eğitim en bilinen tanımı ile öğrenen ve öğretenlerin fiziki olarak farklı ortamlarda oldukları devletler tarafından resmi olarak yürütülen eğitim sürecinin genel olarak tanımıdır (National Center for Education Statistics [NCES, 2008]. Uzaktan eğitim uygulamaları yürütülürken eğitim görevlileri ile eğitim alanlar fiziki olarak farklı yerlerde, birbirine bağlı olan eğitim ve öğretim uygulamaları ve çeşitli teknolojilerle eğitim amacı ile birbirleriyle bağlantı kurarlar (Simonson ve ark., 2012).

Uzaktan eğitim uygulamalarının genel olarak amaçları ise, yeni eğitim öğretim imkânları ortaya çıkarmak, eğitim ve öğretim ile işi bütünleştirmek, eğitimde istenmeden ortaya çıkan fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırarak fırsat eşitliğini sağlamak, bireylerin yaşam boyu öğrenmelerine olanak sağlayarak yaşam boyu öğrenmeye destek olmak, eğitim sürecine teknolojiyi eklemek, bireylere ve kitlelere daha eşit eğitim imkânı sunmak, eğitimi etkili, verimli ve uygun maliyetli kılmak olarak sıralanabilir (Cavanaugh, 2001). Ayrıca uzaktan eğitim yaş, hastalık, coğrafi uzaklık, ailevi durumlar, zaman ve para sıkıntısı gibi çeşitli nedenlerle örgün öğretim kurumlarında eğitim-öğretim imkânının bulunmadığı ya da bu imkânın yok olduğu zamanlarda öğrenenlere basılı, görsel-ışitsel ve elektronik materyaller kullanılarak eğitim-öğretim imkânı sunan bir eğitim yöntemidir (Demiray, 1999).

2.2. İlkokul Eğitimi ve Materyaller

Ülkemizde ilk ve ortaöğretim eğitim düzenlemesinde son olarak 4+4+4 sistemine geçilmiştir. Burada ilk 4 yıl ilkökul, ikinci 4 yıl ortaokul ve son 4 yıllık süreç ise lise eğitimini kapsamaktadır. Zorunlu temel eğitimin ilk kademesinde öğrenciler okuma ve yazmayı öğrenirken, eğitim hayatlarının temelleri bu kademe atılmaktadır. Öğretmenler, özellikle üniversite eğitimleri

boyunca materyal geliştirme ile ilgili dersler almaktadır. Öğretmenler hazır materyaller kullanabildikleri gibi kendi ders materyallerini de hazırlayabilmektedir.

Materyal için oldukça genel bir tanımlama yapılmak istenirse; belli bir amacı gerçekleştirmek için tasarlanmış, öğretimi desteklemeyi ve öğretimi daha etkili kılmak amacıyla geliştirilmiş öğrenmeye yardımcı olan araç-gereçlerdir. Eğitimde kullanılan materyallere örnek verecek olursak, akıllı tahta, tepegöz, çeşitli haritalar, dijital yayınlar ve son yıllarda daha çok yaygınlaşan web 2.0 araçlarıdır (Avcı, 2009). Dolayısı ile eğitim materyalleri için derslerin öğretimi aşamasında konuların öğretimini ve pekiştirilmesini kolaylaştırmak için yapılmaktadır diyebiliriz.

Öğretim materyalinin hazırlanmasında dikkat edilecek 15 ilke aşağıdadır:

Anlamlılık ilkesi, Bilinenden başlama ilkesi, Çok örnek ilkesi, Görelilik ilkesi, Seçicilik ilkesi, Tamamlama ilkesi, Fonun Anlamlılığı ilkesi, Kapalılık ilkesi, Birleştiricilik ilkesi, Algıda değişmezlik, Derinlik ilkesi, Yenilik ilkesi, Basitlik ilkesi, Hedef-davranış ilkesi, Öğrenciye uygunluk ilkesidir (Yaylacı ve Yaylacı, 1999).

2.3. Uzaktan Eğitim Materyalleri: Web 2.0

Son yıllarda bilgisayar teknolojilerinin gelişmesi ile birlikte eğitim materyalleri çok daha etkili hale getirilmeye başlanmıştır. Bunlar arasında uzaktan eğitimlerde kullanılan materyaller en baş sırada bulunmaktadır.

Web 2.0 teknolojileri ve uygulamaları dünyanın dört bir yanında üst düzey eğitim programlarında öğretim ve öğrenme faaliyetlerine dahil edilmeye başlanmıştır. Web 2.0 terimi O'Reilly (2005) tarafından, kullanıcıların kendi içeriklerini oluşturmalarını ve paylaşımlarını sağlayan yeni nesil World Wide Web araçlarına atıfta bulunularak ortaya atılmıştır. Web 2.0 uygulamalarını, uzaktan eğitimde kullanıcılarla etkileşimi kolaylaştıran teknolojiler olarak tanımlayabiliriz. Web 2.0 teknolojisi öğrencilere, öğrenim için bilgi ve içerik sağlamada yaratıcı içeriği yeni yollarla gerçek zamanlı olarak üretme ve paylaşmada yardımcı olur. İnternetin yeni yüzü olarak ifade edilen Web 2.0 çevrim içi iletişim, iş birliği ve etkileşim açısından oldukça kullanışlıdır ve sosyal içeriği de desteklemektedir (Dabbagh ve Kitsantas, 2012). Bir başka deyişle Web 2.0, öğrencileri bilgi oluşturma ve paylaşma konusunda çeşitli topluluklara katılmaya teşvik eden bir dizi internet hizmetidir (Avcı ve Asker, 2011). Web 2.0 uygulamaları sayesinde gençlerin boş zamanlarında kullandıkları iletişim uygulamaları hem onların motivasyonlarını artıracak hem de ihtiyaç duyulan beceriler açısından üniversitelerin öğrenme hedeflerine yardımcı olacaktır. Web 2.0 sahip olduğu potansiyel sayesinde, üretim, diyalog ve işbirliği ile öğrencinin aktif katılımına odaklanan programlar olarak, bireysel veya işbirlikli öğrenme için ön koşullu bir öğrenmeyi ideal kılmaktadır.

3. Yöntem

Bu bölümde; araştırmanın yapılış amacı, önemi ile birlikte, araştırmanın modeli, evren, örneklem ve veri toplama araçları ve verilerin analizi hakkında bilgi verilecektir.

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmadaki temel amaç, salgın sürecinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde eğitim öğretim çalışmalarını yürütürken ihtiyaç duydukları eğitim materyallerinin yeterli olup olmadığının ortaya konulmasıdır. Yüz yüze eğitimde ve uzaktan eğitimde kullanılan materyallerin karşılaştırılması yapılarak eğitim alanında, gelecekte oluşabilecek bu tür durumlara karşı daha hazırlıklı olunması için özellikle uzaktan eğitimde kullanılan materyal eksiklerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

Ülkelerin eğitim sistemlerinin çözmesi gereken en önemli sorunu, öğretilecek bilgi, beceri ve davranışları sistemli ve düzenli bir şekilde öğrencilere nasıl aktarılacağı ve onların fiziksel, ruhsal ve bilişsel yönden geleceğe en iyi nasıl hazırlanabileceğidir. Eğitim ve öğretim çalışmaları da tıpkı yaşayan bir organizma gibi sürekli değişmekte ve gelişmektedir. Salgın döneminde uygulanan uzaktan eğitim süreci de bizlere bu değişimlerin ne kadar hızlı olabileceğini göstermiştir.

Eğitimin temel taşı olarak kabul edilen öğretmenlerin meslekleri ile ilgili değişen süreçlere hızla uyum sağlamaları bu durumda hayati önem arz etmektedir. Salgın süreci gibi ileride karşılaşılabilecek olağanüstü durumlara daha hazırlıklı olabilmek adına bu tür çalışmalar oldukça önemlidir. Eğitimin ilk kademesinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin de salgın sürecinde kullandıkları eğitim materyallerinin yeterliliği ile ilgili düşünceleri eğitimin özellikle de uzaktan eğitimin geleceği konusunda hayati öneme sahiptir.

3.2. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel yöntemler bir probleme ilişkin katılımcıların görüşlerinin derinlemesine incelenmesinde sıklıkla kullanılmaktadır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemleri kullanılarak, olaylar ve olguların doğal ortamda, bütüncül ve gerçekçi bir biçimde ortaya konmasını amaçlayan, nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilmektedir (Erjem, 2004).

Çarpar (2020), nitel araştırmada kullanılan fenomenoloji desenini, problem hakkında yüzeysel bilgi sahibi olunan veya problem hakkında bilgi sahibi olunmadığı durumlarda kullanılan fenomenler olarak tanımlar ve küçük gruplarda ayrıntılı veri toplanması açısından avantajlı olduğunu belirtir. Araştırmada uzaktan eğitimin öğretmenlerin ve öğrencilerin eğitim-öğretim süreçlerine yönelik etkileri bilinmekte, fakat durum veya olgu hakkında ayrıntılı bir bilgi birikimi bulunmamaktadır. Bu durum fenomenoloji deseninin kullanılmasına temel oluşturmaktadır.

3.3. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Mersin ili Tarsus ilçesinde çalışan 10 erkek 10 kadın sınıf öğretmeni oluşturmaktadır (Tablo 1). Öğretmenlerin 8'i köy 12'i ise ilçe merkezinde çalışmaktadır. Araştırmaya dâhil olan katılımcılar ilçe merkezinden 3 farklı okuldan, köyden ise 2 farklı okuldan katılmaktadırlar. Yapılan araştırmanın örneklem seçiminde maksimum çeşitlik yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda tercih edilen maksimum örneklem seçiminde araştırmacılar asıl hedeften uzaklaşmayarak tersine hedefleri doğrultusunda örneklem seçmektedirler. Maksimum çeşitlilik yöntemi, araştırılan konu ya da olay hakkında farklılıkları bulup ana temada birleştirerek tanımlama yapmayı amaç edinmektedir (Neuman, 2014).

3.4. Veri Toplama Araçları

Çalışmada veriler nitel araştırma yöntemlerinde sıklıkla kullanılan görüşme tekniği ile toplanmıştır. Görüşme tekniğinde amaç, önceden hazırlanmış sorular ile kişilerin duygu ve düşüncelerini anlamak ve kişilerin öznel fikirlerini alarak araştırma konusunu tanımlamaktır (Türnüklü, 2000). Görüşme tekniği olaylara başkalarının penceresinden bakmak ve olayları anlamaya çalışmaktır. Verileri elde edebilmek için görüşme soruları, araştırma öncesinde hazırlanarak uzman görüşleri alındıktan sonra son hale getirilerek oluşturulmuştur. Araştırmada katılımcılara, "Uzaktan eğitim süreci bir öğretmen olarak size eğitim ve öğretimle alakalı ne gibi tecrübeler kazandırdı? Açıklar mısınız? Sorusu sorulmuştur. Soru konunun kapsamını dağıtmayacak ve nitel araştırmaya uygun olacak şekilde

hazırlanmıştır.

Yapılan çalışmada katılımcılara araştırmanın kim tarafından, hangi konuda ve hangi amaçla yapıldığı konusunda bilgilendirme yapılarak katılımcılardan onay alınmıştır. Yarı yapılandırılmış soru formuna dayalı olarak gerçekleştirilen görüşmelerin süresi ortalama 30-45 dakika arasındadır.

Veriler toplanmadan önce örneklem çevresinde ön araştırma yapıp, öğretmenlerden randevu alınmıştır. Planlama yapılırken randevu zamanlarının öğretmenlerin ders saatlerine gelmemesine ve 45 dakikayı aşmamasına dikkat edilmiştir. Veri toplama aşamasında rızası alınan öğretmenler ile yapılan görüşmeler planlandığı gibi tamamlanmıştır. Görüşme esnasında katılımcıların vermiş olduğu bilgiler not tutularak kayıt altına alınmıştır. Görüşme sonrası katılım gösteren öğretmenlere, katkılarından dolayı teşekkür edilerek görüşmeler bitirilmiştir.

3.5. Verilerin Toplanması

Araştırmacı, görüşmelerden önce katılım sağlayan öğretmenleri çalışmanın hangi amaçla yürütüldüğü hakkında bilgilendirmiştir. Katılımcılara, isimlerinin gizli kalacağı ve elde edilen bilgilerin çalışmanın amacı dışında kullanılmayacağı konusu açıklanmıştır. Bu açıklamalarla görüşmeye katılım sağlayan öğretmenlerin gönüllük esasıyla, mülakat sorularına samimi ve doğru şekilde cevap vermeleri sağlanarak; çalışmanın geçerliği ve güvenilirliği artırılmaya çalışılmıştır. Mülakatlar, öğretmenlerin çalıştıkları okullarda ve okul idaresinin onayıyla sessiz bir ortamda yapılmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Hizmet Yılı	Eğitim Durumu	Görev/Yeri İlçe/Köy	İstihdam Durumu
K1	E	41	16-20	Lisans	Köy	Kadrolu
K2	K	42	16-20	Lisans	Köy	Kadrolu
K3	K	25	1-5	Yüksek Lisans	Köy	Kadrolu
K4	E	38	11-15	Lisans	Köy	Kadrolu
K5	K	37	11-15	Lisans	Köy	Kadrolu
K6	E	44	20-25	Lisans	Köy	Kadrolu
K7	E	32	6-10	Lisans	Köy	Kadrolu
K8	E	45	20-25	Lisans	İlçe	Kadrolu
K9	E	41	16-20	Lisans	İlçe	Kadrolu
K10	K	47	20-25	Lisans	İlçe	Kadrolu
K11	K	40	16-20	Lisans	İlçe	Kadrolu
K12	E	45	20-25	Lisans	İlçe	Kadrolu
K13	K	47	16-20	Lisans	İlçe	Kadrolu
K14	K	48	16-20	Lisans	İlçe	Kadrolu
K15	E	41	16-20	Lisans	İlçe	Kadrolu
K16	E	41	20-25	Lisans	İlçe	Kadrolu
K17	K	42	11-15	Lisans	İlçe	Kadrolu
K18	K	37	16-20	Lisans	İlçe	Kadrolu
K19	K	38	6-10	Lisans	Köy	Kadrolu
K20	E	45	20-25	Lisans	İlçe	Kadrolu

3.6. İstatistik Analiz

Nitel araştırmada verilerin niteliği, araştırmanın rapor haline getirilmesi ve analizinde önemli rol oynamaktadır. Nitel verileri analiz etmede başlıca amaç, toplanan verilerden anlamlar çıkararak sistemsel bir yapı oluşturma. Yurdakul (2016), nitel araştırmalarda verilerin işlenmesi ve analizini zorlu bir süreç olarak ifade etmektedir. Nitel araştırmada önemli hususlardan biri de verilerin işlenmesi sürecidir. Bu süreç; deşifre (görüşme, gözlem, ses kaydı, notlar) kodlama, araştırma günlük yazımı ve kategori (tema) oluşturma basamaklarından oluşmaktadır (Çelik, 2020). Katılımcıların her birine görüşme sırasına göre sırasıyla K1, K2, K3, ...K20 şeklinde kodlar verilmiştir.

Görüşme esnasında tutulan notlar bilgisayar ortamına yazılı olarak aktararak betimsel analize tabi tutulmuştur. Bilgisayar ortamına aktarılan veriler yorumlanarak konu hakkında anlamlı bir bütünlük sağlanmaya çalışılarak verilmek istenen ana olgu ortaya çıkarılmıştır.

4. Bulgular ve Tartışma

Çalışmada, Covid-19 salgın sürecinde uygulanan uzaktan eğitimde kullanılan eğitim materyallerinin yeterli olup olmadığı araştırılmak istenerek, konuyla alakalı katılımcıların görüşlerine başvurulup "Salgın sürecinde uygulanan uzaktan eğitim sürecinde eğitim materyali size göre yeterli miydi? Neler söylersiniz?" sorusu 10 kadın ve 10 erkek olmak üzere toplam 20 sınıf öğretmenine yöneltilmiştir.

Bu soruyla alakalı olarak, 10 kadın 10 erkek katılımcının görüşlerine başvurulmuş, 15 katılımcı Covid-19 salgın sürecinde uygulanan uzaktan eğitimde kullanılan eğitim materyallerinin yeterli olmadığını, 5 katılımcı ise Covid-19 salgın sürecinde uygulanan uzaktan eğitimde kullanılan eğitim materyallerinin yeterli olduğunu belirtmiştir. Tablo 2'den de anlaşıldığı üzere öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu Covid-19 salgın sürecinde uygulanan uzaktan eğitimde kullanılan eğitim materyallerinin yetersiz olduğu konusunda hem fikir. Bu da öğretmen, öğrenci, velilerin ve Milli Eğitim Bakanlığının uzaktan eğitim sürecinde eğitim materyalleri konusunda yetersiz olduklarını ortaya koymaktadır.

Tablo 2. Öğretmenlerin uzaktan eğitim materyallerinin yeterliliği hakkındaki görüşleri

Eğitim Materyallerinin Yeterliliği	f	%
Yetersiz	15	75
Yeterli	5	25
Toplam	20	100

Eğitim materyallerinin yetersizliği durumu öğretmenler açasından değerlendirildiğinde; maddi yetersizlik, donanımsal yetersizlik, altyapı yetersizliği, teknoloji kullanımı ile ilgili yetersizlik kodlamalarına ulaşılmıştır. Tablo 3'e göre, katılımcılar maddi yetersizlik konusu ile

ilgili olarak MEB tarafından velilere verilen 8 GB ücretsiz internetin yetersiz olduğunu, uzaktan eğitim materyallerine internet üzerinden ulaşabilmek ve gerekli olan kotaları karşılayabilmek için velilerin maddi durumlarının yetersiz olduğu bu nedenle materyallere ulaşma konusunda sorunlar yaşandığını belirtmiştir.

Tablo 3. Uzaktan eğitim materyallerinin yetersizliği

Eğitim Materyallerinin Yetersizliği	f	%
Maddi Yetersizlik	6	40
Altyapı Yetersizliği	4	30
Donanımsal Yetersizlik	3	20
Teknoloji Kullanımı Yetersizliği	2	10
Toplam	15	100

Altyapı yetersizliği ile ilgili olarak, uzaktan eğitimin uygulandığı dönemlerde sık sık elektrik kesintilerinin olması ve internet alt yapısının yetersiz ya da sınırlı olmasının uzaktan eğitim materyallerine ulaşmayı olumsuz anlamda etkilediği anlaşılmaktadır.

Sağlıklı bir uzaktan eğitimin yürütülebilmesi için gerekli olan en önemli şartlardan bir diğerisi ise uzaktan eğitimde kullanılan donanımların yeterli olup olmamasıdır. Katılımcılar uzaktan eğitimde öğrenci ve velilerin uzaktan eğitim donanımlarının yeterli, olmadığını bu nedenle uzaktan eğitim süresince büyük zorluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Bu süreçte öğretmenlerin uzaktan eğitimde kullanılan eğitim materyallerini kullanıp kullanamamaları da karşılaşılan bir başka yetersizlik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bazı öğretmenler ulaşabildikleri uzaktan eğitim materyallerini kullanamadıklarını bu durumda da kullanmayı bilen öğretmen arkadaşlarından yardım isteyerek bu sorunu aşmaya çalıştığını belirtmiştir.

Eğitim materyallerine ulaşma sorununun uzaktan eğitim sürecinin uygulanmaya başladığı ilk zamanlarda daha fazla sorun olduğu, sürecin ilerlemesine paralel olarak öğretmenlerin bu konudaki tecrübelerinin artmasıyla sorunun giderek aşılmaya başlandığı görülmüştür.

Elde edilen bir diğer bulgu ise öğretmenlerin uzaktan eğitimle ilgili daha önce hiçbir tecrübelerinin olmamasıdır. Yüz yüze eğitimde kullanılan materyallerin öğrenilen konuları daha çok somutlaştırdığı fakat uzaktan eğitim materyallerinin eğitim öğretim çalışmalarında öğrenilen konuları somutlaştırmadığı yine katılımcıların görüşlerinden anlaşılmaktadır.

Covid-19 salgın sürecinde uygulanan uzaktan eğitimde kullanılan eğitim materyallerinin yeterli olmadığını söyleyen bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

"Uzaktan eğitimde eğitim materyali beklentimizi karşılayacak kadar yeterli değildi. İnternette veya kendi yaptığımız çalışmaların fotoğraflarını çekerek sınıf veli grupların da paylaşıyorduk, yine de bence eğitim materyalleri yeterli değildi." (K8)

"Salgın sürecinde uygulanan uzaktan eğitimde materyaller elbette yetersizdi. Ben ve birçok arkadaşım kendi imkanlarımız ile materyal hazırlamaya çalıştık.

Birçok öğretmenin imkânlarını zorladığını biliyorum. Özellikle uzaktan eğitimin ilk zamanlarında çok zorlandık çünkü sürece hepimiz çok yabancıydık ve hepimiz uzaktan eğitimin acemisiydik.” (K11)

“Uzaktan eğitim sürecinde eğitimlerimde materyal eksikliğini fazlasıyla hissettim.

Elektrik kesintileri ve ders anlatımında destek unsuru olan materyallerin eksikliği, dersin verimliliğini de azalttı. Çocukların dikkatini derse vermesini güçleştirdi.” (K14)

“Bence yetersizdi. Kullanılan uygulamalarda daha fazla somutlaştırıcı, örnek sağlayacak, etkinlik yapabilecek imkanlar olmalıydı. Özellikle uzaktan eğitimi verdiğimiz zoom programını kullanmakta ilk başlarda çok zorluk çektik, zoom programını etkili bir şekilde kullanmanın eğitimini alabilirdik. Elektrik kesintileri de elde olan materyallere ulaşmayı ve kullanmayı zorlaştırdı. Ben materyallere ulaşma konusunda çok sorun yaşadım, bu sorunu da arkadaşlarımızla paylaşımlarda bulunarak çözmeye çalıştım.” (K17)

“Eğitim materyalleri yeterli değildi. Özellikle internet altyapılarında, bağlantı hızlarında ve kotalardaki yetersiz durum materyallere ulaşma konusunu daha da olumsuz etkiledi. Bu konuda sorun yaşamayan arkadaşlarım vardı ancak onların durumlarının daha farklı olduğunu düşünüyorum. Elektrik kesintileri bu süreçte eğitim materyallerini kullanmamıza engel durumlardan diyebilirim.” (K19)

Covid-19 salgın sürecinde uygulanan uzaktan eğitimde kullanılan eğitim materyallerinin yeterli olduğunu belirten 5 katılımcı, internet ortamında ve sosyal medyada materyal bulmanın daha kolay olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, fiziki kitapların resimlerini çekip veli gruplarından paylaştıklarını, e-kitaplarla ve konularla alakalı videoları bulup velilerle paylaşarak pekiştirme çalışmalarını daha kolay yaptıklarını, uzaktan eğitimde konularla alakalı olarak e-kitapların, videoların ve animasyonların daha fazla olduğunu belirtmişlerdir.

Bu soruyla alakalı olarak, Covid-19 salgın sürecinde uygulanan uzaktan eğitimde kullanılan eğitim materyallerinin yeterli olduğunu belirten 5 katılımcının görüşleri şu şekildedir:

“Uzaktan eğitim sürecinde eğitim materyali anlamında sosyal medyada çok fazla kaynak vardı o yüzden bu konuda hiç sıkıntı çekmedik. Tek sorun elektrik kesintilerinin yaşandığı zamanlarda oluyordu onun dışında ciddi bir sorun yaşamadım ” (K12)

“Ders kitaplarını ve interneti kullanarak kendi çapımda bir şeyler yapmaya çalıştım. Daha önce etwinning projelerinde yer aldığım için bu tür uygulamalara oldukça yatkınlığım vardı. Bu nedenle kendi materyallerimi kendim oluşturmaya çalıştım, görseller ve videolarla konuları destekleyerek öğrencilerime yardımcı olmaya çalıştım benim için bu süreçte eğitim ile ilgili materyallere ulaşmak pek de sorun olmadı.” (K4)

“Salgın sürecinde eğitim materyallerini daha fazla kullanma şansı yakaladım. Görsel materyallere bilgisayar ve internet sayesinde çok daha kolay ulaştığımız için bazı

konuları pekiştirmek benim için çok daha kolay oldu. Özellikle video programlarında işlediğimiz konuların eğitim videoları olduğu için öğrencilerime ve velilerime gönderiyordum, onlar da bu şekilde öğrendiğimiz ders konularını pekiştirmiş oluyorlardı. Derslerimi bu şekilde çeşitlendirerek işledim, benim için bu süreçte materyal bulmak ve materyallere ulaşmak çok da sorun olmadı. Ancak elektrik kesintilerinin çok olması ve internet alt yapısının yetersizliği elimdeki materyalleri verimli bir şekilde kullanmamı engelliyordu” (K6)

“Ben eğitim materyalleri açısından uzaktan eğitimin daha avantajlı olduğunu düşünüyorum. Daha önce ulusal ve uluslararası projelerde yer aldığım için uzaktan eğitim uygulamalarında ve uzaktan eğitim için gerekli olan materyallere ulaşmada neredeyse hiç zorlanmadım diyebilirim. Ders videoları, animasyonlar ve e-kitaplar gibi materyaller oldukça fazlaydı ve ben hepsine ulaşabildim. Ulaştığım bu videoları, e-kitapları ve animasyonları veli gruplarım da paylaşım yapıyorlardı. Bu da çocuklara farklı geldi ve çocuklar daha çok eğlenerek öğrenmeye başladı. Bu şekilde uzaktan eğitim sürecinde materyallere sorunsuz bir şekilde ulaşım sorunsuz bir şekilde velilerim de paylaşabildim.” (K20)

Uzaktan eğitim uygulamalarında ve uzaktan eğitimi kolaylaştıracak ve fayda sağlayacak uzaktan eğitimin niteliğini arttıracak materyallere ulaşma konusunda zorlanmayan ve bu tür uygulamaları kolaylıkla kullanabilen öğretmenlerin, özellikle ulusal ve uluslararası projelerde yer alan ayrıca etwinning projelerinde bulunan öğretmenler olması dikkat çeken bir başka bulgudur. Bu durumda uzaktan eğitim uygulamalarını ve uzaktan eğitim için gerekli olan materyallerin kullanımında bu tür projelerde yer alan öğretmenler olumlu anlamda etkilenmektedir.

5. Sonuç ve Öneriler

Ülkeleri büyük bir değişim sürecinden geçiren Covid-19 virüsünden en çok etkilenen alanlardan birinin de eğitim olduğunu söylemek mümkündür. Ülkemizde sınıf öğretmeni sayısının fazlalığı düşünüldüğünde yapılan çalışmanın ve sonucunun önemi daha da artmaktadır. Salgın sürecinde Covid-19 virüsünün etkileriyle mücadelede birçok alanda önlemler alınmış, eğitim alanında da okullar kapatılarak eğitim-öğretim çalışmaları uzaktan eğitim süreciyle yürütülmeye çalışılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin, Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitimde ve öğretim çalışmalarında kullandıkları eğitim materyallerinin yeterliliklerinin ne olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışma kapsamında öğretmenlerin bu konu hakkındaki görüşleri incelenmiştir.

Eğitim öğretim çalışmalarında hem yüz yüze eğitimde hem de uzaktan eğitimde, eğitim materyallerinin yeri oldukça fazladır. Uzaktan eğitim sürecinde de verilen eğitimin kalitesini ve verimliliğini büyük ölçüde uzaktan eğitim materyallerinin yeterliliği ve bu materyallerin yeteri kadar verimli kullanılabilmesi belirlemiştir. Bu

çalışmada katılımcıların görüşlerinden elde edilen bulgulardan yola çıkarak, uzaktan eğitim sürecinde kullanılması gereken materyallerin yetersizliği dikkat çekmektedir. Uzaktan eğitim materyallerine sahip olmayan veli ve öğrenciler, süreçten olumsuz anlamda fazlaca etkilenmiş ve bu süreçte yapılan eğitim çalışmalarından yeteri kadar faydalanamadıkları ortaya çıkmıştır.

Yapılan çalışmada sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu uzaktan eğitim sürecinde eğitim materyallerinin yeterliliği konusunda ve eğitim materyallerinin nitelikli ve faydacı kullanımı konusunda olumsuz görüş bildirdikleri sonucuna ulaşmıştır.

Yapılan çalışmada çeşitli nedenlerden dolayı uzaktan eğitim materyallerine yeteri kadar sahip olamayan velilerin ve öğrencilerin diğer öğrencilere nazaran bu süreçten olumsuz anlamda daha fazla etkilendikleri ve bu süreçte yapılan eğitim çalışmalarından yeteri kadar faydalanamadıkları görülmüştür. Daniel (2020)'e göre, gelir düzeyi düşük olan ailelerin, çocukları için gerekli uzaktan eğitim materyallerini sağlayamaması eğitim öğretim çalışmalarından yeteri kadar faydalanamamakla beraber, ailelerin hem psikolojik hem de duygusal sorunlar yaşamasına da neden olabilmektedir (Daniel, 2020).

Uzaktan eğitim materyallerine ulaşmadaki yetersizliklerin genel olarak; internetle ilgili yetersizlikler olduğu anlaşılarak; internet kesilmeleri, internetin yavaş olması, internet paketlerinin yetersiz olması, internet kotalarının az olması gibi durumlardan kaynaklandığı tespit edilmiştir. Elektrik kesintilerinin özellikle kırsalda ve kenar mahallelerde yaz ve kış fark etmeksizin fazlaca yaşandığı görülmektedir. Çalışmanın yapıldığı yer olan Tarsus'ta mekânların ısıtılması ve soğutulmasında en çok klimanın kullanıldığı anlaşılmakta bu durumda elektrik kesintilerini arttırdığı görülmektedir. Araştırmanın yapıldığı yer olan Tarsus ilçesinde kışın ısınmak, yazın ise serinlemek için hemen bütün mekânlarda en çok klima kullanılmaktadır. Bundan dolayı çok soğuk ve çok sıcak dönemlerde elektrik kullanımı klimalardan dolayı artmakta, bu durum da yılın en soğuk ve en sıcak dönemlerinde elektrik kesilmelerinin daha fazla olmasına yol açmaktadır. Dolayısıyla bu durumun sık sık yaşanması uzaktan eğitimi imkânsız hale getirmektedir. Elektrik kesintilerinden kaynaklanan tüm bu olumsuzlukların sağlıklı bir uzaktan eğitim için web 2.0 araçlarının kullanımını olumsuz anlamda etkilediği görülmüştür. Sağlıklı ve nitelikli bir uzaktan eğitim için olmazsa olmaz olan uzaktan eğitim materyallerine ulaşım ve onların verimli kullanılması adına, kesintisiz elektrik, hızlı ve kesintisiz internetin gerekliliği ve önemi net olarak görülmüştür. İnternet alt yapısının ve elektrik kesintilerinin köylerde ve kenar mahallelerde daha zayıf olduğu anlaşılmakta bu durumda merkezdeki uzaktan eğitim ile kenar mahalle ve kırsaldaki uzaktan eğitimin niteliği anlamında eğitimde fırsat eşitsizliğine yol açmaktadır. Bu durum uzaktan eğitim sürecinde hem

öğretmenleri hem de öğrencileri uzaktan eğitim materyallerine ulaşma ve elde olan uzaktan eğitim materyallerini kullanma anlamında olumsuz etkilemektedir. Merkezde eğitim veren öğretmenler ve eğitim alan öğrenciler bu durumdan nispeten daha az etkilenirken, kenar mahalle ve kırsaldakiler daha fazla etkilenmektedir. Bu durumda eğitime coğrafi konumun etkisini ortaya çıkarmaktadır.

Uzaktan eğitim materyallerinin yeterliliği ve bu materyallerin kullanımı konusunda sorun yaşamayan ve süreci zorlanmadan geçiren öğretmenlerin, etwinning projelerine dâhil olan ya da ulusal ve uluslararası projelere katılım sağlayan öğretmenler olduğu görülmektedir. Bu durumda etwinning projelerinin ve diğer projelerin öğretmenlerin mesleki gelişim ve değişimlerine katkıda buldukları söylenebilir. Aktaş ve ark. (2020) pandemi ile zorunlu olarak geçilen uzaktan eğitimi değerlendirirken dijital okuryazarlığı daha yüksek olan hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin uzaktan eğitim sistemlerine daha kolay adapte olduğunu, ancak dijital okuryazarlığı daha düşük ve uzaktan eğitime erişimi olmayan ya da şartları zor olan bireylerin öğrenme kayıplarının arttığını ileri sürmektedir. Kemshal-Bell (2001), açık ve uzaktan eğitimde öğretmenlerin ders araçlarını etkin kullanabilme, çevrim içi ders materyalleri hazırlayıp öğrencilere sunabilme konusunda teknik becerilere sahip olmaları gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca uzaktan eğitim materyallerini kullanma konusunda yeterli olan öğretmenlerin bu materyallere ulaşma ve kullanma konusunda sorun yaşayan öğretmen arkadaşlarına da yardımcı olarak onların bu süreçte uzaktan eğitim materyallerine ulaşma ve bu materyalleri kullanma becerileri elde etmelerine katkı sağladıkları bu konudaki kazanımlar olarak dikkat çekmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde uzaktan eğitim materyallerine ulaşma ve bu materyalleri kullanma konusunun, sınıf öğretmenlerini, velileri ve öğrencilerini özellikle sürecin başlarında oldukça zorladığı süreçle beraber herkesin bu konuda tecrübe kazandıkça dersleri daha verimli işleyecek kadar öğrendikleri görülmektedir. Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, MEB tarafından öğretmenlere çağın gereksinimlerini karşılayacak, salgın ve doğal afetler gibi bütün ülkeyi olumsuz anlamda etkileyebilecek olağanüstü durumlara daha hazır olabilmek için özellikle uzaktan eğitim materyallerini kullanımı konusunda, yenilikçi ve öğretmenleri geliştirici hizmet içi eğitim kursları verilerek öğretmenlerin süreçlere daha hazır halde olmaları sağlanabilir. Ayrıca eğitimle ilgili paydaşlara uzaktan eğitimle ilgili materyaller için olmazsa olmaz olan elektrik, internet ve internet kotalarına ulaşım konusunda daha sağlıklı bir alt yapı kurmaları önerilmektedir. Öğretmenlerin de hem yüz yüze hem de uzaktan eğitim materyalleri konusunda kendilerini çağın gereklerine uygun olarak geliştirip yenilikçi eğitim anlayışlarına açık olarak süreçlere hazırlamaları önerilebilir.

Bu araştırma; 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı, Mersin ili

Tarsus İlçesinde belirlenmiş olan okullarda görev yapan 10 kadın, 10 erkek sınıf öğretmeni ile sınırlandırılmıştır. Bu araştırma az sayıda öğretmen ile gerçekleştirildiğinden, çalışma sonuçlarının daha sağlıklı olması açısından daha fazla öğretmenle görüşmek faydalı olacaktır.

Katkı Oranı Beyanı

Yazar(lar)ın katkı yüzdesi aşağıda verilmiştir. Tüm yazarlar makaleyi incelemiş ve onaylamıştır.

	B.C.	A.A.	Ü.T.	E.Y.	G.G.	H.C.S.	M.G.	B.A.	N.Ş.	A.D.
K	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
T	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Y	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
VTI	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
VAY	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
KT	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
YZ	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
KI	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
GR	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
PY	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
FA	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10

K= kavram, T= tasarım, Y= yönetim, VTI= veri toplama ve/veya işleme, VAY= veri analizi ve/veya yorumlama, KT= kaynak tarama, YZ= Yazım, KI= kritik inceleme, GR= gönderim ve revizyon, PY= proje yönetimi, FA= fon alımı.

Çatışma Beyanı

Yazarlar bu çalışmada hiçbir çıkar ilişkisi olmadığını beyan etmektedirler.

Etik Beyan

Çalışma için, Mersin Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu tarafından 10/05/2022-180 tarih ve karar numarası ile etik kurulu onayı verilmiştir.

Kaynaklar

- Aktaş Ö, Büyüктаş B, Gülle M, Yıldız M. 2020. Covid-19 virüsünden kaynaklanan izolasyon günlerinde spor bilimleri öğrencilerinin uzaktan eğitime karşı tutumları. Sivas Cumhuriyet Üniv Spor Bil Derg, 1(1): 1-9.
- Avcı U, Askar P. 2011. The comparison of the opinions of the university students on the usage of blog and wiki for their courses. Educ Techn Soc, 15(2): 194-205.
- Avcı U. 2009. Öğretim ortamları ve materyal tasarımı. M. Sarıtaş (Ed.), Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı içinde. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, Türkiye, pp: 37-53.
- Baltacı A. 2019. Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? Ahi Evran Üniv Sos Bil Enst Derg, 5(2): 368-388. DOI: 10.31592/aeusbed.598299.
- Basilai G, Kvavadze D. 2020. Transition to Online Education in Schools during a SARSCoV-2 Coronavirus (COVID-19) Pandemic in Georgia. Pedagogical Res, 5(4): em0060. DOI: 10.29333/pr/7937.
- Beetham H, Sharpe R. 2007. Rethinking pedagogy for a digital age: Designing and delivering e-learning. Routledge. URL: https://joshuakoop.weebly.com/uploads/5/6/3/6/56367463/rethinking_pedagogy_for_a_digital_age.pdf. (erişim tarihi: 02 Şubat 2023).

- Cavanaugh CS. 2001. The Effectiveness of Interactive Distance Education Technologies in K-12 Learning: A Meta-Analysis. Int J Educ Telecommun, 7(1): 73-88.
- Clark T. 2001. Virtual schools: Trends and issues -A study of virtual schools in the United States. URL: <https://www.wested.org/wp-content/uploads/2001/11/virtualstudy.pdf> (erişim tarihi: 22 Ocak 2023).
- Clark T. 2003. Virtual and distance education in American schools. URL: https://www.researchgate.net/publication/26588061_Research_and_Practice_in_K12_online_Learning_A_Review_of_Open_Access_Literature. (erişim tarihi: 22 Ocak 2023).
- Çarpar MC. 2020. Sosyolojide iki niteliksel desen: Fenomenolojik ve etnografik araştırma. J Soc Sci, 4(8): 690-704. DOI: 10.30520/tjsosci.750923.
- Çelik H, Başer Baykal N, Kılıç Memur HN. 2020. Nitel veri analizi ve temel ilkeleri. Eğitim Nitel Araş Derg, 8(1): 379-406. DOI: 10.14689/issn.2148-2624.1.8c.1s.16m.
- Dabbagh N, Kitsantas A. 2012. Personal Learning Environments, social media, and selfregulated learning: A natural formula for connecting formal and informal learning. Internet Higher Educ, 15(1): 3-8.
- Daniel SJ. 2020. "Education and the COVID-19 pandemic". Prospects, 49(1-2): 91-96.
- Demiray U. 1999. Bir çağdaş eğitim modeli olarak uzaktan eğitim uygulaması. Jandarma Derg, 85: 46-52.
- Erjem Y. 2005. Eğitimde yabancılaşma olgusu ve öğretmen: Lise öğretmenleri üzerine sosyolojik bir araştırma. Türk Eğitim Bil Derg, 3(4): 395-417.
- Fidan N. 1996. Okulda öğrenme ve öğretme. Alkım Yayıncılık, Ankara, Türkiye, pp: 16.
- Güvenç B. 1994. İnsan ve kültür. Remzi Kitabevi, İstanbul, Türkiye, pp: 398.
- İşman A. 2011. Uzaktan eğitim. Pegem Akademi, Ankara, Türkiye, pp: 919.
- Kemshal-Bell G. 2001. The online teacher. URL: <http://pandora.nla.gov.au/pan/21845/20011210-0000/cyberteacher.onestop.net/finalreport.pdf> (02 Şubat 2023).
- NCES. 2008. National Center for Education Statistics: Distance education at degree granting postsecondary institutions: 2006-07. URL: <https://nces.ed.gov/pubs2009/2009044.pdf> (erişim tarihi: 18 Mayıs 2020).
- Neuman LW. 2014. Social research methods: Qualitative and quantitative approaches. Pearson Education Limited, New York, US, pp: 631.
- O'Reilly T. 2005. What is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software. URL: <http://www.oreillynet.com/pub/a/oreilly/tim/news/2005/09/30/what-is-Web-20.HTML> (erişim tarihi: 02 Şubat 2023).
- Özer M. 2020. Türkiye'de covid-19 salgını sürecinde milli eğitim bakanlığı tarafından atılan politika adımları. Kastamonu Educ J, 28(3): 1124-1129.
- Saygı H. 2021. Covid-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. Açıköğretim Uyg Araş Derg, 7(2): 109-129.
- Sertel G, Günbay İ. 2021. SCID analizine göre nitel veri toplama sürecinin yönetilmesi. Nitel Sos Bil, 3(1): 107-139.
- Simonson M, Smaldino SE, Albright M, Zvacek S. 2012. Teaching and learning at a distance: Foundations of distance education. Pearson Education Limited, New York, US, pp: 366.
- Sintema EJ. 2020. Effect of COVID-19 on the Performance of Grade 12 Students: Implications for STEM Education. Eurasia J Math Sci Tech Educ, 16(7): em1851.
- Telli SG, Altun D. 2020. Coronavirüs ve çevrimiçi (online)

- eğitimin önlenemeyen yükselişi. Üniv Araş Derg, 3(1): 25-34.
- Türnüklü A. 2000. Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: kişisel görüşme (görüşme tarihi: 20 Mayıs 2020).
- WHO. 2020a. Coronavirus disease (COVID-19) Pandemic. World health Organization. URL: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>. (erişim tarihi: 02 Şubat 2023).
- WHO. 2020b. WHO Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard.
- World health Organization. URL: <https://covid19.who.int/>. (erişim tarihi: 02 Şubat 2023).
- Yamamoto GT, Altun D. 2020. Coronavirüs ve çevrimiçi(online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. Üniv Araş Derg, 3(1): 25-34.
- Yaylacı HS, Yaylacı F. 1999. Eğitim teknolojisi dersinde öğretim materyallerinin geliştirilmesi. Sos Bil Derg, 1(3): 209-219.
- Yurdakul İŞ. 2016. Nitel veri analizinin temelleri. Anı Yayıncılık, Ankara, Türkiye, pp: 466.